

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-10
Besvaras senast
2025-04-16 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1017 Säkerställande av att biståndet når rätt lokala aktörer

Enligt både svensk biståndspolitik och internationella åtaganden ska stödet till lokala aktörer i utvecklingsländer öka. Redan 2016 skrevs detta in i Grand Bargain-överenskommelsen från World Humanitarian Summit, där givare och genomförandeorganisationer lovade att minst 25 procent av det humanitära biståndet skulle kanaliseras direkt till lokala och nationella aktörer.

I regeringens reformagenda *Bistånd för en ny era* betonas att samarbete med lokala aktörer är viktigt för både legitimitet, långsiktig effekt och förankring av biståndet. Trots detta visar Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) i årsrapporten *Biståndsanalys 2025* att utvecklingen går långsamt – och att ambitionerna i realiteten inte motsvaras av konkreta resultat.

EBA konstaterar att endast cirka 17 procent av det svenska humanitära biståndet når lokala aktörer och att andelen ligger still på samma nivå år efter år. Den största delen av biståndet förmedlas fortfarande via multilaterala organisationer, FN-organ och större internationella NGO:er, som i sin tur ofta anlitar lokala partner. Problemet är att dessa vidareförmedlade medel sällan ger direkt inflytande eller kapacitetsuppbyggnad hos lokala organisationer och att de ofta saknar långsiktig förutsägbarhet.

Rapporten pekar också på att Sverige, trots det tydliga målet om ökat lokalt ägarskap, saknar en övergripande strategi eller plan för hur detta ska uppnås. Det finns ingen gemensam definition av vad som räknas som ”lokalt stöd”, och bristen på samordning mellan olika aktörer gör det svårt att följa upp utvecklingen. Detta leder till att det uttalade målet om lokalisering i praktiken blir ett slags god vilja – utan verktyg eller riktlinjer för genomförande.

Konsekvensen blir att det civila samhället i mottagarländerna, som ofta spelar en avgörande roll för demokrati, kvinnors rättigheter, klimatarbete och konflikthantering, förblir strukturellt underfinansierat och marginaliserat. EBA menar att det inte räcker att upprepa vikten av lokalt ägarskap i policyer – det krävs konkreta resurser, långsiktiga partnerskap och reformer i uppföljningssystemen.

För oss socialdemokrater är det centralt att biståndet inte reproducerar beroenderelationer eller centraliserar makten hos redan resursstarka aktörer. Om människor i mottagarländerna inte ges verkligt inflytande över de

biståndsinsatser som berör deras liv riskerar vi att förlora både legitimitet och effekt. Att stödja lokala organisationer är inte välgörenhet – det är att ta demokrati och utveckling på allvar.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka konkreta åtgärder avser statsrådet att vidta inom ramen för sitt ämbete för att Sverige ska leva upp till sitt löfte om att öka det direkta stödet till lokala aktörer – i ljuset av den analys och kritik som framförs i EBA:s rapport *Biståndsanalys 2025*?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch